

Ali resnično ljubiš svoj materinski jezik?

Pred mnogimi leti sem čital sledečo zgod- bico: »Sin revnih staršev je študiral v me- stu. Nekega dne ga pričakuje mati pred gimnazijo. Prinesla mu je od doma nekaj malice in par trdo prihranjenih grošev. Po končanem pouku se vsujejo dijaki iz šole; med njimi je tudi naš znanec. Ko za- gleda na cesti svojo mater v preprostem kmečkem krilu in v ruti, ga postane sram in loti se ga strah pred opazkami mestnih sošolcev. Neopaženo se splazi nazaj v šolo in odhiti skozi stranski izhod proti svo- jemu stanovanju...«

Zakaj ti vse to pripovedujem? Gotovo obsojaš dijaka in njegovo obnašanje. Saj je zatajil svojo rodno mater. Dejal boš: »Tega bi jaz že nikoli ne storil, pa če bi bila moja mama še tako siromašna in še tako zgarana. Če je njen obraz zguban in njena postava sključena, ali ni to zaradi mene? Zame je delala in se mučila, le lju- bezen do mene jo je naredila takšno. In če bi mi dala s seboj v življenje še tako skro- men dar, kot svetinjo bi ga čuval, vsako- mur bi ga s ponosom pokazal; tako ljubim svojo mater.« Takšen ali podoben bi bil tvoj odgovor.

Pa se resno vprašaj, ali res tudi vedno tako ravnaš. Ali nisi prejel od matere za- klada, ki je mnogo več vreden kot vse bo- gastvo tega sveta in vendar ga vsak dan ne- štetokrat skrivaš in zatajiš, da bi se ja ne izdal, kakšne matere otrok si? Mislim na materinski jezik.

Spomni se, v katerem jeziku je mamica kramljala s teboj v otroških letih! Spomni se, kako te je učila molitvic k Vsemogoč- nemu! Ali niso bile prve pesmice, katere si kot otrok prepeval, slovenske?

In danes? Vidim te v šoli, na cesti, v družbi, v vlaku, v trgovini, v uradu, v po- govoru s prijateljem, ki je istega rodu, kot si ti. Zakaj prikrivaš, kako te je mama uči- la govoriti, moliti in peti? Zakaj se mučiš z jezikom, katerega si se naučil od tujcev? Ali ni vsaka tuja beseda, ki pride čez tvo- je ustnice, zapostavljanje in žalitev tvoje matere, nje, ki te je tako lepo vzgajala?

Pa mi odgovarjaš: »Slovenščina je ne- olikan jezik, ni sposoben za družbo in jav- nost, doma pa itak po naše govorim. Sploh pa ni spodobno vpričo drugih ljudi govo- riti slovensko; mogoče bi me ne razumeli in bili gotovo užaljeni.«

Povem ti, dragi prijatelj, da noben pa- meten človek ne bo užaljen, če vpričo nje- ga govoriš jezik, katerega ne razume. Kdor pa je še danes tako strupen, da drugih je- zikov noče poslušati, ta pa naj se nauči spoštovati druge jezike. Kako pa sploh mo- reš od koga zahtevati, da tvojo govorico čišla, če se je celo ti sam sramuješ? In da je naš jezik neolikan? Ali si še do danes nisi vzel časa, da bi se zatopil v dela naših pesnikov in pisateljev? Stori to in spoznal boš, da ima mali slovenski narod slovstvo, s katerim bi se lahko ponašali veliki na- rodi; videl boš, da so iz njega izšli možje, katere pozna in ceni ves kulturni svet. Le ti jih v svoji ozkosrčnosti in zaslepljenosti nisi hotel spoznati.

In sedaj te vprašam: »Ali nisi za las po- doben študentu, o katerem sem ti pripo- vedoval v uvodu. Ali se ti ne zdi, da si že mnogokrat na podoben način zatajil svojo mater?«

Gotovo porečeš, da so moje besede trde, a vendar so resnične. Mogoče se tega izdaj- stva še do danes nisi prav zavedal. Zato pa danes tem bolj trdno skleni: Vse jezike sveta hočem spoštovati, svoj materinski jezik pa bom brezmejno ljubil. Ali se ti ne zdi, da bi bilo mnogo lepše na svetu, če bi vsi ljudje tako mislili in se po teh mislih ravnali?

Z. V.

Po razgovorih v Moskvi

Sovjetsko-čehoslovaški sporazum zahteva od sredstev javnega obveščanja, da povsem ustavijo polemiko s petimi državami — oku- patorji. Tisti del čehoslovaške javnosti, ki je v dneh najhujše okupacije in pritiska tako odločno branil resnično neodvisnost in svobodo, naj bi na račun diktata, ki so ga izsilili na pogovorih v Moskvi, obmol- kili ali se »preusmerile«.

In prav na propagando opozarjajo te dni izjave predsednika Svobode, prvega sekre- tarja Dubčka, predsednika skupščine Smr- kovskega in drugih. Ni težko razumeti, da jim besede ne gredo zlahka iz ust, vendar želijo, da po podpisnem sporazumu, s ka- terim se niso odrekli smotrov »čehoslova- ške pomladi«, ne bi dali okupatorjem mu- nicije za ponovne stroge ukrepe, represal-rije ali še kaj več.

Kljub temu se nam vsiljuje vprašanje, kako naj v pogojih, ki jih terja sporazum, znova objektivno obveščajo čehoslovaško javnost o tekočih dogodkih tako, da pri tem ne bi omenili očitne kršitve državne suve- renosti?

Kaže, da je ta odločitev sporazuma, ki ga skušajo celo bolj kot drugi »omiliti«

s pripombo, da ne gre za ponovno uvedbo cenzure (!), prizadejala čehoslovaško ljud- stvo. In prav prizadevanje okupatorjev, da za naprej onemogočijo upravičeno obsod- bo za dvajseto stoletje in za socialistični svet še posebej nemogočega agresivnega de- janja, dokazujejo, kako smešne so trditve propagandistov iz Moskve, Berlina, Varša- ve, Sofije in Budimpešte, da so z vdorom v ČSSR in z vmešavanjem v čehoslovaške notranje zadeve opravljali samo »svojo in- ternacionalno dolžnost« in »pomagali brat- skemu čehoslovaškemu ljudstvu v boju proti notranji in zunanji reakciji«. Resni- ca naj bi ostala prikrita...

Protesti pa se niso utišali. Prihajajo z brzojavkami, izjavami na množičnih zbo- rovanjih, z letaki. Ni dvoma, da bodo mno- žice, ki so med najhujšo krizo tako zvesto izpolnjevale pozive svojih voljenih pred- stavnikov, poslušale tudi najnovejše pozive po podpisu sporazuma, čeprav ga ocenju- jejo za diktat. Toda ali ne bo prav odločen molk, ki ga v bistvu terja sporazum, še bolj kot živa beseda, podoba ali letaki opozarjal svet na tragedijo, ki ga je doži- vela in jo še doživlja svobodoljubna socia- listična Čehoslovaška?

Fronta na dveh bojiščih

V sredo so zasedali zastopniki ZDA in Severnega Vietnama že dvajsetič

Pogajanja glede premirja v Vietnamu do- slej niso privedla do nobenih rešitev. Za Ameriko je položaj naravnost mučen zara- di tega, ker se morajo zastopniki Združe- nih držav Amerike bojevati dejansko na dveh bojiščih. Eno je slej ko prej v Viet- namu, drugo pa pri zeleni mizi v Parizu.

Že od 13. maja zasedajo Amerikanci in zastopniki Severnega Vietnama v Parizu. Toda v dosedaj 20 zasedanjih si niso prišli bliže niti za centimeter. Medtem ko se je na eni strani povečalo prazno in enolično pro- pagandno govoričenje severnovietnamskih zastopnikov, pa na drugi strani popušča v javnosti zanimanje za pogajanja, katera so bila nekoč tako zaželeni. Ali je svet odpis- al pariško konferenco, še preden se je prav začela?

Že po nekaj dnevih pogajanja so se po- kazale paralele h Koreji. Dve leti — od 8. julija 1951 do 27. julija 1953 — so trajali razgovori, dokler se obe strani nista zedinili

na premirje. Dve leti, v katerih se včasih sploh ni pogajalo, zato pa tem bolj boje- valo. Kajti komunisti-Kitajci in Severni Ko- rejci so znali odlično zavlačevati pogovore in vztrajati na eni točki.

Zdi se, da je Pariz ponovitev te igre, samo z drugo zasedbo. Združene države so vedele za nevarnost 13. maja, ne pa velik del sve- toвне javnosti, ki je sedaj razočarana nad tem, da v Parizu ni napredkov, uspehov pa še manj.

Borba in pogajanja

To je tudi danes severnovietnamski kon- cept, konferenca je pa samo boj z drugimi sredstvi. Cilj Hanoia, prevzeti vladu v Juž- nem Vietnamu se še ni spremenil. Zato lah- ko razumemo tudi izhodišče za ta razgovor: ako je bil Hanoi pripravljen pogajati se že pri delnem prenehanju bombardiranja, po- tem severnovietnamsko vodstvo ni moglo drugega kot ob začetku konference zahteva-

ti popolno ustavitev zračnih napadov. In to brez protiusluge. To je bil Ho Či Minh dolžan svojemu ljudstvu, kajti tudi on si ne more privoščiti bodriti ljudstvo, naj zdrži do konca brez premora, da premaga impe- rialiste, in istemu nasprotniku popuščati pri konferenčni mizi.

Tako bosta obe delegaciji ostali na svo- jem stališču. Hanoi bo še dalje užival ob tem, da sme sedeti brez nadzorstva Moskve ali Pekinga enakovredno nasproti svetov- ni sili Združenim državam. Razen tega zna izkoristiti čas in lahko čaka vsaj tako dolgo, da so mimo predsedniške volitve.

Tako bo ostalo pri tem, da bodo Ameri- kanci zahtevali protiusluge, predstavniki Severnega Vietnama pa bodo še dalje vodili monotono propagando.

Misleci sveta, zbrani na Dunaju

V ponedeljek so otvorili v vsej tišini 14. mednarodni kongres filozofov. Državni predsednik Jonas je apeliral na mislece, ki so se zbrali v državni operi na Dunaju, naj pokažejo neenotnemu človeštvu novo pot. Tudi zvezni kancler dr. Josef Klaus je bil mnenja, da stojimo na pragu novega obdobja v svetovni zgodovini.

Spregovoril je tudi kardinal König. V svojem nagovoru se je bavil z razmerjem med vero in znanostjo in je vse gledal s sta- lišča ekumenskega gibanja: Cerkev noče biti geto v modernem svetu; ravno tako se pa ne more podvreči začasno prevladu- jočemu mišljenju. Religije ohranjujejo za- klad razodetja. Filozofija pa ima pravico, da ta zaklad kritično osvetli.

Verni ljudje so filozofiji za to kritično stališče celo hvaležni, je dejal kardinal, kajti na ta način izgubijo verstva veliko praznoverja.

Glavna točka Klausovega govora so bili boji človeštva za narodno neodvisnost na eni strani in mednarodne združitve na dru- gi strani. Kakor je enotnost sveta tudi po- trebna, pa za to enotnost niso na mestu totalitarizem in uniformiranost. Odpor ljudstva proti opustitvi svoje neodvisnosti je zato upravičen. Zvezni kancler je dalje dejal, da je naloga mislecev najti pot za red, v katerem enota ne bo dosežena z iz- ravnavanjem, temveč z dopolnjevanjem.

V Avstriji vlada tako duševno in člove- ško ozračje, je dejal Klaus, da bi bilo mo- goče ustvariti nov red, kajti Avstrija je že od nekdanj učiteljica za medsebojna narod- na prijateljstva.

Avstrijski »Akademikerbund« je v po- zdravnih besedah na 3000 udeležencev iz- razil željo, naj misleci ne pozabijo proble- matike v zvezi s Čehoslovaško. Filozofi iz vseh dežel naj pri iskanju sinteze med oseb- no svobodo in družbenim redom pomislijo, da sta čast in svoboda taki silnici, da jih na dolgi rok ni mogoče zatirati.

Potres v Iranu

Po neuradnih poročilih je v katastrofalnih potresih, ki so v so- boto in nedeljo uničili kakih sto mest in vasi v severovzhodnem Iranu, umrlo okrog 20.000 ljudi. Potresi so prizadeli kakih 12.000 kvadratnih kilometrov ozemlja. Središče potresa je bila hribovita pokrajina Horasan. Iranski Rdeči križ je sporočil, da so močni po- tresi prizadeli tretjino izmed skupno 1.800.000 prebivalcev tega področja. Celotni sistem vodnjakov s pitno vodo je povsem uni- čen. Iranski šah Pahlevi je ukazal vojski, da na ogroženo področje pošlje cisterne z vodo.

Med mesti in vasi, ki so najbolj trpela, so Gonabad, kjer je bilo kakih tri tisoč mrtvih in 1500 ranjenih, Kazri s tisoč mrtvimi in 220 ranjenimi, Minabad s tisoč dvesto mrtvimi in 240 ranjenimi, Kalej s 700 mrtvimi in 115 ranjenimi, Daštviaz z dvesto mrtvimi in 500 ranjenimi itd.

Agencija Reuter je sporočila, da so v kraju Kak, kjer je bilo središče katastrofalnega potresa, potegnili izpod ruševin več kot 4500 trupel.

AFP je sporočila, da je 60 hudo ranjenih, ki so jih v soboto zvečer prepeljali v bolnišnico v kraju Ferdus, našlo v nedeljo jutraj smrt v poslopju bolnišnice, ki jo je podrl nov potres. Smrtno se je ponesrečilo tudi več članov medicinskega osebja.

Število žrtev katastrofalnega potresa v pokrajini Horasanu ne- nehno narašča. Reševalne skupine odkrivajo nova trupla. Samo v tej pokrajini je zahteval potres več kot osem tisoč žrtev. Skoraj ni zaselka na področju 12.000 kvadratnih kilometrov, ki bi ga ne bil prizadel katastrofalni val potresov.

Politični teden

Po svetu . . .

V ČSSR OCENJUJEJO ŠKODO VOJAŠKEGA VDORA

Po končanih podatkih o žrtvah vojaškega napada petih socialističnih držav na ČSSR je v Pragi izgubilo življenje 25 ljudi, 431 pa je bilo ranjenih. V bolnišnicah leži 142 teže ranjenih državljanov. Še vedno pa niso znani podatki o žrtvah v vsej deželi, vendar menijo, da je bilo na Slovaškem več žrtev kot na Češkem.

V Pragi so mnoga poslopja poškodovani iz avtomatskega orožja, mnogo oken je po bitih. Močno je poškodovano tudi pročelje velike zgradbe narodnega muzeja na vrhu Vavčevskih Namjestih. Največ škode je bilo okoli poslopja radijske postaje v Vinohradski ulici. Tu so popolnoma zgorela štiri stanovanjska poslopja in mnogi lokali v okolici, zgorelo pa je tudi več avtobusov. 39 družin nima več strehe.

Sedaj popisujejo celotno škodo, ki je nastala ob vdoru vojsk petih socialističnih dežel v ČSSR. Namestnik generalnega direktorja državne banke Zahalka je izjavil, da so te dni samo izgube v proizvodnji znašale okrog pol milijarde kron dnevno. Zato gospodarska konsolidacija ni nič manj pomembna od politične, kajti če bi že od jutri, je dejal Zahalka, začeli normalno proizvajati, se ne bi mogli v dveh do treh mesecih izogniti upadu proizvodnje za eno petino. Škoda na komunikacijah, poslopih in drugih, ki presegajo po prvih proračunih 5 milijard kron, bodo morali popravljati dve do tri leta. Pri tem pa je treba upoštevati tudi zmanjševanje investicijske gradnje za štiri do pet milijonov kron.

HUBERT HUMPHREY

Demokratska konvencija v Chicagu je po pričakovanju izbrala za predsedniškega kandidata demokratske stranke dosedanega podpredsednika Huberta Humphreya. Čeprav ankete med javnim mnenjem kažejo, da bo imel republikanski tekmeč Nixon več možnosti, da zasede položaj v Beli hiši, je Humphrey optimist in sodi, da ima še dovolj časa, da dohiti in prehiti s kandidata.

Predsedniški kandidat demokratske stranke izhaja iz lekarnarjeve družine in mu je 57 let. Oče je bil v svoji politični karieri mestni odbornik, župan in član predstavnika doma. Hubert je študiral na vseučilišču države Minnesota. Študije je zaradi slabih gmotnih razmer prekinil za 6 let, in šele tik pred drugo svetovno vojno diplomiral iz političnih ved.

Med drugo svetovno vojno je bil najprej uslužben direktor državne službe za usposabljanje vojaške proizvodnje in zaposlitev, pozneje pa pomočnik regionalnega direktorja vojaške komisije za delovno silo.

V politično življenje se je Humphrey vključil l. 1943, ko so ga z majhno razliko premagali na volitvah za župana občine Minneapolis. Po tem volilnem porazu je bil nekaj časa predavatelj na vseučilišču, vendar je tudi naprej aktivno sodeloval v politič-

nem življenju. Med drugim je pomagal ustanoviti organizacijo Američani za politično akcijo. Za župana Minneapolis je bil izvoljen l. 1945, tri leta pozneje pa ga je strankina konvencija njegove države imenovala za kandidata za ameriški senat.

Zmagal je na senatorskih volitvah l. 1948 kot prvi demokratski senator, izvoljen v državi Minnesota. V senatu pa je največ delal v zunanjepolitičnem odboru in pododboru za razorožitev. V letih 1956/1957 je bil ameriški delegat Organizacije Združenih narodov, l. 1961 pa so ga izvolili za voditelja senatne večine demokratske stranke. Leta 1964 ga je Johnson izbral za svojega podpredsednika.

Uradni program obeh izvoljenih kandidatov, demokrata Humphreya in republikanca Nixona, se v bistvu ločita le v nekaterih notranjepolitičnih vprašanjih, kjer namerava biti republikanec bolj za »utrditev reda in zakona«, to je represalij proti zahtevam črncev, demokrat pa za blažitev socialnih nevolj.

. . . in pri nas v Avstriji

SOVJETSKI TISK NAPADA AVSTRIJO

Sovjetska časopisa Literaturnaja gazeta in Pravda sta v zvezi z dogodki na Češko-slovaškem začeli zdaj napadati tudi Avstrijo. Po pisanju obeh časnikov naj bi iz Badtölza na Bavarskem in iz Salzburga v Avstriji tihotapili v Češko-slovaško skupine ameriških in zahodnonemških komandosov, ki so stacionirani v Zahodni Nemčiji, da bi opravljali protirevolucionarno dejavnost.

Dalje dolži Literaturnaja gazeta Avstrijo, da so nacistični elementi iz Avstrije pre-

tihotapili v Češko-slovaško večje količine orožja. Zahodnonemški helikopterji naj bi pripeljali to orožje najprej v vojašnico Schwarzenberg v Salzburgu. Od tod naj bi ga prepeljali na Češko-slovaško z avtomobili. Vrh tega naj bi, po pisanju Literaturnaje gazete, postavili na bavarsko-češko-slovaški in avstrijsko-češko-slovaški meji več »protirevolucionarnih radijskih postaj«. Material zanje pa naj bi dajala radijska postaja Svobodna Evropa.

Po pisanju Pravde so pripeljali iz Bavarske in Avstrije na Češko-slovaško 22 prenosnih radijskih postaj. Pravda tudi piše, da je bila glavna naloga komandosov, ki so jih pretihotapili iz Avstrije in Zahodne Nemčije v Češko-slovaško, instalirati na Češko-slovaškem te prenosne radijske postaje.

Obdolžitve sovjetskih časopisov so povzročile v Avstriji določeno nervozo, avstrijsko obrambno ministrstvo pa je v zvezi z njimi izdalo komunikate, kjer poudarja, da so te vesti povsem izmišljene. V vojašnici Schwarzenberg v Avstriji ni niti ameriških niti zahodnonemških vojakov, niti niso tja prepeljali iz Zahodne Nemčije nobenega orožja. Ministrstvo poudarja, da zahodnonemška vojaška letala še nikoli niso pristala na avstrijskem ozemlju.

V zvezi z obdolžitvami sovjetskih časopisov avstrijsko obrambno ministrstvo še posebej poudarja, da Avstrija kar najbolj natanko spoštuje vse obveznosti, ki izhajajo iz njene nevtralnosti in zaradi tega tudi najodločneje zavrača vse neresnične obdolžitve v zvezi z dogodki na Češko-slovaškem.

ŽELEZNO — GRADIŠČANSKA

Kakor poroča varnostna direkcija za Gradiščansko, bodo predložili dogodek, ki se je zgodil na avstrijsko-ogrski meji pri Andau-u mešani avstrijsko-ogrski komisiji, ki naj bi preiskala to zadevo. Trije ogrski vojaki so namreč nedavno streljali na avstrijsko stran.

Praga, Bratislava in Ljubljana

Ciril A. Zebot, profesor gospodarskih ved, Georgetown University, Washington, D. C.

V začetku julija sem iz Washingtona odpotoval na Češko-Slovaško, da en mesec opazujem in proučujem tamkajšnja gospodarska in druga spreminjanja in reforme, ki so se pospešeno vrstile po januarski zamenjavi državnega in političnega vodstva. V Pragi in Bratislavi sem bil gost češkega in slovaškega gospodarskega inštituta pri akademiji znanosti.

Ker je čas mojega bivanja na Češko-Slovaškem po naključju sovpadel z naglim zorenjem politične krize po zaključenih vojaških manevrih varšavskih sil koncem junija, sem poleg prvotnega namena mojega obiska doživel in spoznal tudi edinstveno politično preobrazbo Čehov in Slovakov, ki je tako začudila ves svet v novih načinih in oblikah enotnega pasivnega odpora vsega ljudstva proti nenadni sovjetski vojaški invaziji in okupaciji.

Po tolikih ključnih spoznanjih na Češko-Slovaškem sem se ob vračanju v Ameriko želel za nekaj dni ustaviti v Ljubljani, da primerjam silnice, stopnje in oblike raz-

voja na Češkem in Slovaškem z onimi v Sloveniji in Jugoslaviji.

V Ljubljani sem imel priložnost za strokovne razgovore z izvedenci pri slovenskem Inštitutu za gospodarska raziskavanja. Razgovori so se tikali sedanjega stanja slovenskega gospodarstva in poteka gospodarskih reform ter pripravljanja dolgoročnega programa za razvoj Slovenije.

Poleg omenjenih strokovnih razgovorov sem v Ljubljani obiskal bolnega očeta svoje žene, prižgal svečo na grobnici dr. Korošca in dr. Kulovca na Navju ter na grobu Franceta Casarja v Šmarju pri Grosupljem. Poromal sem tudi na Brezje, da se spomnim tudi vseh tistih, katerih grobov nisem našel, in prosim za lepšo bodočnost slovenskega naroda.

Primerjava razvoja in dogajanj na Češkem, Slovaškem in v Sloveniji mi je odkrila zanimive podobnosti in različnosti, o katerih bom obširneje pisal v bližnji bodočnosti.

in onostran mej. K izboljšanju teh odnosov med obema državama in deželama je tudi manjšina svoje prispevala, česar se zavedata tako Avstrija kot Jugoslavija.

»Koroška je domovina Nemcev in Slovencev . . . Prebivalcem Koroške so dane naloge, ki jih moremo le skupno rešiti. K tem nalogam spadajo . . . ureditev dobrih sosedskih odnosov med Koroško in Slovenijo ter Koroško in Furlanijo — Julijsko Benečijo na eni strani ter Avstrijo in Jugoslavijo ter našo državo in Italijo na drugi strani.«

Koroški Slovenci živimo na stikališču germansko-romansko-slovanskega sveta ter nam pripadajo vsled tega v okviru Avstrije v nizu prizadevanj po tesnem sodelovanju naše države z narodi sosedni na vseh področjih javnega življenja velike naloge, ki rastejo iz dneva v dan, kot potreba človeštva po medsebojnem razumevanju, bratoljubju in človekoljubju.

Da smo koroški Slovenci te naloge vršili doslej uspešno, dokazujejo končno tudi prijateljski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo ter Koroško in Slovenijo (Dr. Inzko).

8. Jugoslavija si že dolgo prizadeva za odprte meje s sosedi. Da ji je to uspelo v primeru avstrijske meje, ima velike zasluge bivši deželni glavar Wedenig.

SLOVENC

doma in po svetu

SNG pred novo sezono

Slovensko narodno gledališče v Ljubljani bo v kratkem razpisalo abonma za novo sezono. Programski načrt je dokaj pester in skuša zadovoljiti različne težnje v gledališkem ustvarjanju. Načrt ljubljanske Drame predvideva tri domača dela, tri dela svetovnih klasikov in tri dela iz sodobne tuje dramatik. Od domačih avtorjev so izbrali Smoletov Krst pri Savici, Javorškovo komedijo Manevri in Mrakovega Mirabeaua. Od svetovnih klasikov bomo lahko gledali novo izvedbo Shakespeareovega Hamleta, Kleistovega Princa Homburškega in Feydeaujevo La damc de shez Maxim. Sodobno tujo dramatik bodo predstavili z Ardenovim Plesom narednika Musgrava, Stoppardovo komedijo Rozenkranc in Gildensferen sta mrtva ter Albeejevo komedijo Kočljivo ravnotežje. Iz lanske sezone pa bodo ponovili še Weissovega Marat de Sade in Behanovega Talca.

Opera SNG je programirala šest premier, od tega eno domačo, in sicer Švarov Ocean. Na programu je še Donizettijev Don Pasquale, Giordanov André Chénier, Gounodov Faust, Bizetova Carmen in Weillov Vzpom in propad mesta Mahagonnyja. Predvideni sta dve baletni premieri, in to Prokofjev — Romeo in Julija in Lindpainter — Danina. Samostojni baletni večer pa bo zajemal Bartokov Čudežni mandarin, Fribcove Vihracije in Orffovo Carmina Burana. Seveda pa bo operni program v prihodnji sezoni zajemal še precej ponovitev iz lanskega in še prejšnjih repertoarjev.

Lep uspeh Slovencev na tekmovanju »ex tempore«

V Formentinijevem parku v Števerjanu na Goriškem se je predzadnje nedeljo 132 slikarjev pomerilo v tradicionalnem slikarskem tekmovanju »ex tempore«, eni najpopularnejših likovnih manifestacij v deželi. Tekmovanja, ki naj bi po želji prirediteljev postalo vsako leto srečanje likovnikov Furlanije-Julijske krajine, Slovenije in Koroške, se je letos udeležilo tudi pet umetnikov iz Slovenije. Razen tega je bilo med 132 udeležencev tudi 6 slikarjev s Tržaškega in Goriškega. Slovenska likovna umetnost je dosegla na tem tekmovanju lepo priznanje, saj je slovenski slikar iz Trsta Demetrij Čej dosegel prvo mesto, slikar Miloš Volarič iz Kobarida pa je prejel eno od osmih odkupnih nagrad. Zaključek tekmovanja je izvenel v želji, da bi naslednje števerjansko srečanje privabilo še več udeležencev iz Slovenije in da bi imelo svoj odmev tudi na Koroškem.

Akcija za češke in slovaške pisatelje

Društvo slovenskih pisateljev je razposlalo vsem svojim članom posebno okrožnico, naj s primernim zneskom pomagajo češkim in slovaškim tovarišem, ki so na letovanju v pisateljskem počitniškem domu v Piranu. S to akcijo želi društvo omogočiti češkim in slovaškim pisateljem nadaljnje bivanje pri nas, dokler bo to potrebno. Piranski pisateljski počitniški dom je skupna last slovenskih ter čeških in slovaških pisateljev ter je nastal po prizadevanju komisije za zveze s tujino pri Društvu slovenskih pisateljev.

Kostanjevica ob Krki

V Kostanjevici ob Krki so v soboto zaključili VIII. mednarodni simpozij »Formo viva 68«.

Sodelovalo je 6 umetnikov-kiparjev iz ravno toliko držav.

Razprava o slovenskem manjšinskem vprašanju na Koroškem

Sestavil: Dr. Anton Podstenar

15

82. Položaj manjšine in njeni vsestranski stiki z matičnim narodom so v veliki meri odvisni od političnega razmerja med državama, kateri manjšina pripada, in med matično državo. Čim boljši so ti odnosi, tem več koristi ima od tega manjšina, tem lažji so stiki z matičnim narodom in tem uspešneje more manjšina vršiti svoje poslanstvo posredništva.

Zato je naravno, da si vsaka manjšina želi čim boljših političnih odnosov med svojo in matično državo. Od matične države se zahteva še posebej, da gleda na manjšino kot na celoto in ne podpira le enega dela manjšine.

Na tretjem zamejskem taboru slovenske katoliške mladine so udeleženci poudarili: Narodna manjšina lahko črpa svoj življenjski sok iz matičnega telesa. Kakor vsa manjšina čuti, da je del matičnega naroda, tako naj matični narod gleda na manjšino kot celoto ne glede na svetovnonazorsko in politično pripadnost.

Voditelji koroških Slovencev so se za dobre odnose svoje države in dežele ter držav, katerim drugi Slovenci pripadajo, vedno prizadevali:

»Koroški Slovenci se čutimo v celoti kulturno povezane s slovenskim narodom. Ne glede na svetovnonazorsko usmeritev in politično prepričanje gledamo v Jugoslaviji sopodpisnico avstrijske državne pogodbe ter državo, ki se je zavzemala v preteklih letih za dobre sosedske odnose z Avstrijo. Čim boljši bodo ti odnosi med obema državama, tem večje koristi bo od tega imela tudi slovenska manjšina.«

»Kot avstrijski državljani slovenske narodnosti smo na prijateljskih odnosih Avstrije s sosednjo Jugoslavijo ter republiko Slovenijo zainteresirani, ker morejo le odprte meje zagotoviti miren razvoj obmejnih dežel, odstraniti še obstoječa nezaupanja ter ustvariti pogoje za resnično človečanske odnose med prebivalstvom tostran

Na petem sestanku predstavnikov manjšine in večine je dr. Inzko poudaril, da gre deželnemu glavarju za sluzga, če imamo na Koroškem mejo srečanja. Sprva je deželna vlada bila posrednica kulturnih stikov, kot so gostovanja Slovenske filharmonije ali ljubljanske Opere. Pa tudi predstavniki vseh v deželnem zboru zastopanih strank so se načelno izrekli za kulturno izmenjavo.

Podobno si je tudi ljubljanska vlada zadnja leta želela tesnejših stikov z manjšino. Značilno za slovensko vlado je, da je pretrgala z diskriminatorično manjšinsko politiko povojnih let, ki je bila tako zelo škodljiva za zamejske Slovence in skuša zdaj to popraviti. Medtem ko je slovenska vlada po vojni NSKS docela prezirala, je v zadnjih letih svoje zmotno stališče spremenila in gleda na manjšino kot celoto. Brez dvoma sta jo k temu prisilili neomajna moč demokratičnih zamejskih Slovencev in vedno močnejša narodna zavest Slovencev v republiki.

84. Prvi, ki ga je slovenska vlada povabila v Ljubljano, je bil deželni glavar Koroške. Za njim so prišli na vrsto voditelji obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, nakar so se vrstili obiski politikov, gospodarstvenikov in kulturnikov iz Koro-

Glas mladih literatov s Koroške

Med 13. in 15. septembrom bo prišlo na Štatenbergu na štajerskem že petič do srečanja slovenskih pisateljev. Srečanja se bodo udeležili poleg pisateljev iz Slovenije tudi literarni ustvarjalci iz zamejstva. Na tem srečanju bomo tako zastopani tudi koroški Slovenci. Udeleženci bodo razpravljali v okviru srečanja tudi o pogojih literarne dejavnosti slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Glede na to vprašanje je objavila literarna revija „Sodobnost“, ki jo izdaja Državna založba Slovenije, nedavno vrsto prispevkov mladih. Pod naslovom „Glas mladih s Koroške in Tržaškega“ zasledimo imena: Florijan Lipusch, Erich Prunč in Gustav Janusch. Uvodno besedo „Na rob literarnemu srečanju“, ki jo v naslednjem objavljamo, je napisal v letopisni šteti številki „Sodobnosti“ urednik „Mladja“ Florijan Lipusch. Oris posreduje vpogled v sodobno literarno ustvarjanje na Koroškem.

Uredništvo

Dejstvo, da oblikuje Koroško jezikovno mešana okolica in se tu le malo pozna vpliv lastnih narodnih komunikacijskih sredstev, sooblikuje seve tudi piščočega koroškega Slovenca. Čeprav bi morala biti narodnostna različnost bogatila, kar v vsaki zdravi družbi tudi je, pa koroški Slovenci te različnosti ne občutimo kot nekaj sproščevalnega, temveč kot nekaj utesnjujočega. Breme negativnih, zaviralnih in včasih naravnost nasprotujočih silnic nosi pretežno slovenski del, kar ga na drugi strani sili do včasih kar živčnih narodno-obrambnih in samoohranjevalnih kretanj. Treba pa je tudi reči, da uradno državno in deželno kulturno planiranje vključuje tudi prizadevanja koroških Slovencev. Reviji Mladje je bila na primer že drugič podeljena subvencija. V glavnem pa je slovenski pisec postavljen in navezan sam nase. V tem okolju živi in skuša vračati ljudstvu njegov zgubljeni čut za estetsko jezikovno izražanje; skuša malo ljubovati vidnemu propadu narodne kulture, ljubovati stanovitnemu padanju števil na skoraj vseh področjih slovenskega narodnega življenja, ljubovati nezadržnemu razsulu narodne manjšine; skuša posredovati slovensko mišljenje brez vseh strankarskih in ideoloških začimb... Mladi kulturni delavci, ki se zbirajo okrog revije »Mladje« in v Klubu mladje, črpajo iz tega življenjskega prostora.

Taka izhodišča za literarni napredek seve ne zadoščajo. Vsak kulturno zainteresiran zamejski Slovenec čuti potrebo po stikih s slovenskim kulturnim središčem, Ljubljano. Ob njih se krepi, se spodbuja, si išče svojo pot, dozoreva. Za Slovenca, živečega zunaj Slovenije, bo ostala Ljubljana kulturno svetišče, ki se mu bo vselej približeval v spoštljivi tišini, se ustavljal v njem z odprtim srcem in žejno mislijo.

Slovenski literati na Koroškem so se v nemški gimnaziji učili slovenskega jezika in književnosti tri prostovoljne ure na teden. V tej samorastniški zadregi so se izpopolnjevali z izdajanjem dijaškega glasila. Ko so odrasli gimnazijskim letom, je začela izhajati v Celovcu revija Mladje, ki

se ji je pridružil še Klub mladje, kjer se danes zbira močna skupina mladih kulturnih delavcev. Nameni so ostali do danes nespremenjeni: splošna višja kulturna ravnanje, svobodno, nevezano, necenzurirano umetniško prizadevanje, nakazovanje problemov, soočenje mnenj in nazorov, demokracija, kritika, uk, eksperiment. Doslej je izšlo šest števil, sedmo pripravljamo.

S tem da se je skupina dvignila iz provincializma, je opustila večerniško literaturo, se je odločno odrekla koroškemu utilitarizmu, se je za korak približala prvobitnim nalogam literature. S tem se je šele kulturno osvestila, si šele pridobila pravico do kulturnega priključka celotnemu slovenskemu narodu. Da bo morala to pravico odtehtati s tem naložena dolžnost kulturnega dela, tega se Korošci še premalo zavedamo. Če je skupina pri tem otresanju plašnic in izpreganju starikavih, preživetih koroških vpreg zašla v marsikatero slepo ulico, to ni odločilno, kajti na Koroškem je toliko stvari nastajalo in še nastaja iz opozicije: »Naša generacija je rasla iz opozicije, naša narodna zavest se je budila iz opozicije, naše kulturno literarno delo je v začetku raslo iz močne opozicije; dostikrat se da razumeti in videti v pravi luči in funkcionalnosti samo v tej opoziciji k nazadnjaškemu okolju« (Erik Prunč, Mladje 6, str. 75).

Tolikanj govorimo o možnih in potrebnih kulturnih stikališčih. Toda preden pridemo do njih, jih je treba pripraviti. Priznati moramo, da je nakazani razvoj na Koroškem sploh omogočil, da nas je Ljubljana mogla povabiti na literarno srečanje. Še več: bil je osnovni pogoj za to. Razumljivo je, da je čutila potrebo po najširših stikih pač kulturno šibkejša stran in so zato iskali vezi z Ljubljano pretežno le zamejski Slovenci. Ljubljana pač ni mogla dostikaj pričakovati od teh stikov. Ne moremo pa potisniti krivde samo njej v čevlje, češ da se ni zanimala ali se premalo brigala za nas. Krivi smo tudi koroški Slovenci, ker nismo bili zreli, zmožni in pripravljani, da bi takšno vabilo na literarno srečanje prej sprejeli. Razen danes 60-letne Milke Hartmanove in štiridesetletnega Valentina Polanška, Koroška ni rodila nobenega večjega pesniškega ali pisateljskega daru, ki bi bil posegal s svojim delom v naš čas ter bi bil vplival neposredno na literarni naraščaj. Ustvariti je bilo treba torej najprej možnosti za takšna srečanja, obenem pa so morali to dopuščati tudi splošni mednarodni in meddržavni odnosi.

Zamejci se obračamo v slovensko središče v tistih stvareh in zaradi tistih reči, ki so nam življenjsko potrebne, a jih sami pogrešamo. Središče nam jih more dati: zdravo, strnjeno, bogato literarno šolo in tradicijo, vsakršne možnosti razmahnjenega kulturnega razcveta, stvarno kritiko. Vsega tega nam primanjkuje, kar nam nalaga vedno le vlogo tistih, ki prejemajo. Slovenska literarna tradicija na Koroškem je časovno odmaknjena, da pri njej ni mogoče navezati, današnji rod nima nobene-

ga stvarnega odnosa do nje, ne pomeni mu programa, dela, nalog. Kulturno delo je omejeno, ogroženo, včasih nasilno priklenjeno. Slovenska kritika z nekaj izjemami še ni prišla dlje, ko do kimanja in navdušenega kajenja ali do osebnih polemik.

Koroška je bila nekdanj zibelka slovenske besede. Danes je to le še zgodovinsko dejstvo. Da iz te zibelke ni moglo zrasti zdravo narodno telo, je predvsem zasluga nemškonalnih krogov v Avstriji, pa tudi dedljiva koroška grčavost, buhanje v svoj ozki svet, zaostalost v prejšnjih stoletjih. Koroški Slovenci postajamo privlačni za folklorne študij, postajamo neka posebnost za radovedne letovišarje, postajamo relikti. Nekoliko smo to povzročili sami. Od zibelke — več nam zgodovina ni namenila — pa se iz leta v leto krhajo večji kosi. Tesnejše kulturne vezi z osrčjem slovenske narodne kulture bi mogle ta razkroj nekoliko zavleči.

Južna Koroška v sliki

V torek, dne 3. septembra, je bila otvorjena v deželnem muzeju v Celovcu razstava pod naslovom »SÜDKÄRNTEN IM BILD« — Južna Koroška v sliki. Najprej je pozdravil ravnatelj deželnega muzeja vse navzoče, posebno deželnega glavarja. Nato je govoril o preteklosti muzeja in navedel tudi številke obiskovalcev. Dejal je, da je lani obiskalo vse oddelke muzeja 30.000 odraslih in 26.000 otrok. Rekel je tudi, da

nameravajo iz muzeja napraviti znanstveni institut in v tej zvezi je dejal, da je sedanja knjižnica pomankljiva in da bo to še bolj, ko bo Celovec imel svojo univerzo. Treba je že sedaj storiti potrebne korake.

Nato je govoril deželni glavar Sima, ki je med drugim dejal, da kljub razgibanosti v svetovni politiki Koroška ni pozabila na naloge, ki jih ima v lastni deželi, posebej še na kulturnem področju.

Sima je tudi rekel, da je treba gledati petdeseto obletnico ljudskega glasovanja, ki jo bo Koroška praznovala leta 1970, z novodobno orientacijo. Govoril je tudi o medsebojnih dobrih sosednjih odnosih med Slovenijo in Koroško in je menil, da so le-ti posebej pomembni in potrebni v tem sedanjem napetem ozračju. Deželni glavar je nato razstavo otvoril in sledil je ogled.

Razstava ima namen pokazati tri doline Koroške: Rož, Podjuno in Ziljo. Umetniki, ki so prispevali svoja dela, so: Lobiser, Weiß, Mayr, Zunk, Poschinger, Riederer, Manhart, Frodl, Piribauer, Christl, Piesch, Kleinert, Mahringer, Wiegele, Kolig in seveda Werner Berg. On razstavlja 6 del, 2 lesoreza in 4 oljnate slike: »Pokrajina februarja — Gorice« (1967), »Domačija pozimi« (1967), »Pokrajina — Rutarjevo polje« (1959), »Kegljači« (1966), »Nedeljski koleselj« (1950), »Vstajenje« (1965).

Razstavljeno je 34 del, med katerimi zavzemajo prvo vrsto gotovo lesorezi in oljnate slike Wernerja Berga.

Mauserjeva zahvala koroškim Slovencem

Narodnemu svetu
koroških Slovencev:

Iskrena vam hvala za prijazne veččile k mojim petdesetim letom.

Hvaležen sem vsem za ta spem, tuda reči meram, da mi je bile v čast, da sem mogel pisati za koroške Slovence in da mi je Bog dal priložnost, da sem jih ed blizu spoznal. V borbi za slovenske besede, ki je vedite, sem imel milest, da sem prispeval svoj delček in na svoj način estal z vami, čeprav danes daleč od vas. Trdno sem prepričan, da bodo koroški Slovenci z deslednostjo v načelih in z blagostjo svoje besede dosegli, ker žele doseči in bodo lahke zglede vsem, kaj se pravi svoj jezik ljubiti in zanj stati.

Presim Vas, speštevani gospod predsednik, da bi moje iskrene zahvale sporečili vsem članem Narodnega sveta koroških Slovencev in vsem koroškim Slovencem.

Z globekim speštevanjem in iskrenimi pezdrevi

Vas v hvali
Mauserjeva

Cleveland, Avgust 20-1968

ške v Sloveniji in iz Slovenije na Koroškem.

Najvišji predstavnik zvezne vlade, ki je uradno obiskal Slovenijo, je bil minister za kmetijstvo dr. Schleizer. Za njim je obiskal Ljubljano in Koper namestnik deželnega glavarja inž. Truppe v spremstvu gospodarstvenikov.

Dne 21. in 22. junija 1966 je bil na uradnem obisku na Koroškem predsednik republiškega sveta (vlade) Slovenije Janko Smole, ki je vrnil obisk deželnega glavarja. Z njim so bili še štirje politiki. Pogovorov v prostorih deželne vlade so se udeležili zastopniki vseh v deželni vladi zastopanih strank. Govorili so o poglobitvi gospodarskih in kulturnih stikov (turizem, ceste, trgovina, šport, izmenjava na področju drame in radia).

Na sprejem, ki ga je pripravil deželni glavar gostom v čast, sta bila povabljeni tudi predstavnika obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Ob tej priliki sta deželni glavar in predsednik vlade poudarila nalogo, ki pripada glede izgradnje dobrih sosedskih odnosov med Koroško in Slovenijo ter Avstrijo in Jugoslavijo slovenski manjšini v deželi. Predsednik Smole je poudaril še posebej pravico manj-

šine do neoviranega razvoja v deželi in izrazil veselje nad dejstvom, da sta bila na sprejem povabljeni zastopnika manjšine.

Septembra so odšli predstavniki koroških Slovencev na povabilo občinske zbornice Murske Sobote na obisk v Prekmurje, da bi se seznanili z »prašanjem o grske manjšine. Ogedali so si obvezno dvojezično šolstvo in druge ustanove v Murski Soboti in v Lendavi, kjer je ena tretjina prebivalcev ogrske narodnosti. Čeprav je k temu ne obvezuje nikaka mednarodna pogodba, daje Slovenija tej manjšini za obstoj in razvoj vso potrebno zaščito ne glede na ravnanje ogrske vlade s porabskimi Slovenci.

Sklep

85. Ogedali smo si delo voditeljev koroških Slovencev za uresničenje člena 7 državne pogodbe in delo za manjšino na splošno. Ko je bila leta 1955 podpisana državna pogodba z Avstrijo, si od Slovencev in od podpisnikov pač nihče ni mislil, da se bo izpolnitev člena 7 zavlačevala v nedogled. Avstrija se je s podpisom pogodbe očitno hotela v prvi vrsti iznebiti zasedbenih oblasti člena 7 pa ni jemala posebno resno.

Prav tako pa tudi nihče ni pričakoval, da se bodo koroški voditelji s takim pogumom in vztrajnostjo vrgli na delo za uresničitev člena 7 ter s takim optimizmom in potrpežljivostjo leto za letom odstranjevali vse ogromne ovire, ki preprečujejo izpolnitev tega člena.

Glavna ovira za izpolnitev člena 7 je očitna namera avstrijske vlade, da da manjšini čim manj in čim pozneje v upanju, da bo s ponemčenjem manjšine vprašanje samo po sebi prenehalo. Druga pomembna ovira pa je čudna mentaliteta koroških Nemcev, ki so se v teku stoletij navadili misliti, da gre do njim vse pravice in privilegiji, Slovenci pa naj bi bili vedno le njihovi hlapi.

Bilo je treba odstraniti številne pomsleke, nezaupanje in sovraštvo na nemški strani ter hkrati dvignati narodno zavest ustrahovane manjšine.

Vedno bolj vidimo, da razmere za uresničitev člena 7 leta 1955 še daleč niso bile zrele. Po zaslugi voditeljev, prijateljev manjšine in izboljšanje svetovnega mnenja glede manjšin pa se je po desetih letih ozračje v deželi pričelo boljšati in moremo upati, da bodo koroški Slovenci prej ali slej prišli do svojih pravic.

Njihovim voditeljem moremo le čestita-

ti k njihovem tako odličnemu narodnemu delu, k njihovi pravilni analizi manjšinskega vprašanja in zglednemu reševanju težke naloge.

Naj za sklep navedemo nekaj program koroških voditeljev, izdelan po skrbni presoji koroškega vprašanja, kakor ga je dr. Inzko podal leta 1965 na ljubljanskem radiu in ki ga imajo voditelji pri svojem delu očitno ves čas pred očmi:

»Za reševanje tako zamotanega vprašanja, kot je to naše vprašanje, je v prvi vrsti potrebno: zaupanje med večinskim narodom in manjšino, afirmacija Slovencev v avstrijski družbi, dobri sosedski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo ter sosednima deželama Koroško in Slovenijo in spoznanje, da je rešitev slehernega vprašanja družbe tako v malem kot v velikem možna le na podlagi intenzivnega sodelovanja vseh, ki sta jim mir in napredek človeštva srčna potreba in življenjska nužnost. Zadevno pa se mi zdi, smo napravili vendar precejšen korak naprej, kar bo omogočilo končno tudi izpolnitev vseh tistih želja, ki so tako tesno povezane z narodnim obstojem Slovencev.«

(Da'je prihodnjič)

Ob robu povedano

BOJIJO SE BESEDE — »SLOVENCİ«

V torek so v deželni muzeji v Celovcu otvorili razstavo »Južna Koroška v sliki«. Tudi naš urednik se je napotil k otvoritvi, v upanju, da bo videl svojo domovino in rojake v slikah.

Pokrajinskih slik je bilo veliko, takih pa, ki bi kazale našega človeka, pa manj. Edino Werner Berg ga je večkrat upodobil in to tako, kakor zna to samo on. Zanimive so bile seveda slike; našega urednika je pa zanimalo tudi, ali bodo povedali, da gre pri tej razstavi za razstavo o pokrajini, v kateri živijo tudi Slovenci, ali pa, da so upodobljeni na slikah tudi Slovenci.

Izkazalo se je pa, da so to bile prazne sanjarije. Trije govorniki (ravnatelj muzeja, deželni glavar in neki vodič, ki je kazal slike) so se delali tako, kakor da ne obstaja beseda »Slovenci«. Govorili so o »Človeku, ki živi v tej pokrajini«, o »Človeku, ki živi na Južnem Koroškem«, o »Človeku Južne Koroške«, o »Spodnjem Korošču«, o »Pokrajini in prebivalstvu«, o »Prebivalstvu tega predela Avstrije« itd. ... Nobeden se pa ni spomnil, da so to tudi Slovenci.

Ni nam znano, ali ti ljudje ne vedo, da živimo Slovenci na Južnem Koroškem, ali ne poznajo besede »Slovenci« ali pa se celo bojiijo izreči to besedo.

Vsekakor je žalostno, da so nekateri, ki verjetno zavestno zamolčijo taka dejstva. In še bolj žalostno je, če so taki na vodilnih položajih.

Izšla je DRUŽINSKA PRATIKA ZA LETO 1969

POKONCILSKI RADIJSKI POGOVOR

V četrtek, dne 12. septembra, se člani radijske skupine od 14.40 do 15. ure razgovarjajo o zanimivem problemu »Družina po koncilu«. Pri razgovoru sodelujejo tako očetje kot matere. Zato nanj še posebej opozarjamo vse radijske poslušalce. Kot slišimo, se bodo pokoncilski radijski pogovori v slovenski oddaji nadaljevali tudi v novi delovni sezoni in bodo tako doprinesli svoj delež k objasnitvi in udomačenju velevažnih koncilskih misli.

ST. OZBOLT

Rožani sicer vedo, kje je št. Ozbolt. Ziljani in Podjunčani pa ne vem, če vedo, da je št. Ozbolt vasica ob Dravi blizu Podgorij. Je to majhno naselje s podružnico, posvečeno svetemu Ozboltu. Pred kratkim je bil tam semenj. Dopoldan smo se zbrali najprej v cerkvi, na »prato« — pečenko — in »čsavo župo« — kisko juho — pa smo morali tokrat k Lakšetu ob cesti. Prejšnjega doma »Pri Lakšetu« ob cerkvi namreč ni več. O tem smo brali že v koledarju Mohorjeve družbe. Graditev elektrarn ob Dravi je terjala tudi tukaj svojo žrtev. Gospodar se je moral s svojo družino umakniti. Sezidal je svojcem nov dom, ki vabi ob glavni rožanski cesti vse, da vstopijo v gostilno, kjer jim gostoljubno postrežejo.

Ob prijetni domači godbi je potekal tudi letošnji semenj v št. Ozboltu v zadovoljnost številnih udeležencev. Marsikdo pa se je ta dan ustavil v mislih pri semnjih prejšnjih let, za katere je bila tako značilna pristna domačnost, katere danes skoraj ni.

PLIBERK

Minil je pliberški sejem, v ljudskem izrazu letni »jarmak«, ki se obhaja že čez 560 let in je imel včasih velik trgovski promet, ko so od daleč prignali živino na trg, ker so prišli kupci raznih sladkornih tovarn širom monarhije in pokupili za pitanje pripravno živino. Leta 1920 pa je Pliberk izgubil zaledje in je izgledalo, da bo tudi ta trg zaspal. Zadnje čase, odkar je obmejni prehod bolj prost, pa je zopet zaživel. Starejši so še od nekdaj nekako navezani na to, mlajši rod pa dobi tudi vse na razpolago: drago in poceni, dobro in slabo; potrebno in nepotrebno. Kdor Pliberka 20 let ni videl, ga ne bi več poznal. Stare stavbe so izginile, nastale so novodobne moderne. Za mestom se vije moderna cesta, nova železnica z lično postajo itd. Nazadnje so se spomnili še cerkve; znotraj je vredna imena »hiša božja«, na zunaj pa je izgledala kakor ubog ciganski otrok. Ob koncu vojne je Pliberk doživel bombni na-

Pri nas na Koroškem

Mogočni vseslovenski parlament na Tržaškem

31. avgusta in 1. septembra se je zbralo v Dragi, majhni vasi v bližini Trsta, na povabilo Društva slovenskih izobražencev v Trstu okoli 250 udeležencev iz osrednje Slovenije, iz zamejstva in iz izseljenstva, da bi se v dvo-dnevem študijskem posvetovanju tako v referatih kot tudi v močno razgibani diskusiji seznanili vsestransko s sodobnimi problemi.

Sobota je bila posvečena problematiki slovenskega odnosa do povsem aktualnega pojave združene Evrope. Glavni referat je imel dr. Janez Pleterski, višji znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, ki je tudi nam Koroščem znan po svoji temeljiti razpravi »Narodna in politična zavest na Koroškem«. V referatih so dodali tehtne misli vsak s svojega gledališča dr. Ludvik Vrtačič iz Švice, študent Feliks J. Bister z Dunaja in dr. Lojze Tul iz Trsta. Nadvse zanimiva diskusija je pokazala, da tudi mi Slovenci lahko prispevamo svoje k zamisli združene Evrope, da naj pa pri tem ostanemo na realnih tleh objektivnih danosti.

V nedeljo zjutraj je daroval udeležencem mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič sveto mašo, nato pa je v dveh predavanjih (»Dialog Cerkve s svetom« ter »Geneza sodobnega ateizma«) prikazal pokoncilske, sodobne aspekte bivanja kristjana v tem svetu. Presenetljivo odprto se je lotil vseh bolečih ran cerkvene bitnosti in tako prikazal nove možnosti razmerja

pač, zdrobil vse šipe in razrahljal omet, ki je prej vzdržal stoletja. Dve leti so že prosili g. župnik za darove za zunanjo popravo cerkve, toda bolj na gluha ušesa. Sram bi nas moralo biti pred Selani, ko so si postavili novo cerkev in kakor se sliši, so v Šmihelu nekateri obljubili do 10.000 šilingov za cerkev. Kje pa tič vzrok pri nas? Kdor cerkev samo od zunaj pozna in mu je duhovnik le še za pogrebne parade, še za cerkev nikdar ni kaj imel. Večina slovensko govorečega ljudstva prihaja v cerkev, pa je bila slovenska beseda postavljena na zadnje mesto. To pa marsikoga boli in si misli: Pa pospravljajte sami svojo Stadtpfarrkirche. Zakaj pa je včasih vse šlo? Ob koncu 19. stoletja je livarna Strasser v Ljubljani vtila krasno zvonjenje, pa je vse vzela prva svetovna vojna. Nabavile so se nove orgle, nove klopi. Tik pred vojsko so na zunaj prebelili cerkev. Leta 1924 je livarna Krupp v Nemčiji vtila 5 novih zvonov, kateri pa

krščanskega človeka do sveta. Govoril nam je globok mislec, ki smo ga imeli Korošci priliko spoznati že v št. Jakobu v Rožu.

Celotnemu seminarju je prisostvoval tudi konzul SFRJ g. Ljubo Gačnik in s tem pokazal globoko zanimanje za vso obravnavano problematiko.

Nedeljski popoldan je bil namenjen zelo perečemu problemu malega slovenskega naroda, izseljenstvu. O tem je na znanstveni višini predaval v glavnem referatu direktor geografskega inštituta ljubljanske univerze dr. Vladimir Klemenčič. Za posamezna zamejska področja pa so spregovorili gospodje dr. Valentin Inzko (za Koroško), Predan (za Beneško Slovenijo), prof. dr. Rado Bednarik (za Gorico), Bogo Samsa (za Trst) ter Franc Mljač (za Kanalsko dolino).

V pesniško vzvišeni in močno akcentuirani dikciji je kot zadnji spregovoril znani primorski pisatelj prof. dr. Alojz Rebula. Njegov govor o »Slovcu med domom in svetom« je bil hvalnica in obtožnica, bolest in optimizem hkrati. Želeli bi, da bi bile dostopne te misli publicistično tudi širši slovenski javnosti, ker so namenjene njej pravtako kot nam, ki smo bili navzoči.

Beseda diskusije še dolgo v noč ni utihnila. Misli so zbudile duhove — in kaj nam bi bilo bolj potrebno kot živega, kritičnega duha?

Študijski dnevi v Dragi iz leta v leto zagemajo širšo interesno skupnost.

kljub teži v glasovih niso dosegli prvih. Spet je vse šlo. Nekateri so upali, da bo vojnospominski zvon, kateri je nosil ime na 80 žrtev prve vojne, ostal, tehtal je 19 stotov in se je zvonilo vsak petek zvečer pet minut v spomin padlim. Tako je bilo obljubljeno iz prižnice tistim, ki so ga kupili, toda tedanjim mogotcem ta dragoceni spomenik ni pomenil nič.

Francozi po vojni niso vzeli zvonove kot vojni plen, temveč so jih na lastne stroške dostavili faram, kjer so bili naropani. Tako so se jeseni leta 1945 nekega večera pojavili francoski avtomobili z dragocenim tovorom in od takrat zopet vabi s svojim mogočnim glasom, da ga slišijo naši Gorjanci in pridejo po dve uri hoda k božji službi. Ne slišijo ga pa premnogi v neposredni bližini, čeprav jim je postreženo z nemško besedo vsako nedeljo ob 9. uri. Od takšnih pač ni pričakovati darov za božji hram.

O B J A V E

SLOVENSKA GIMNAZIJA

Na Državni gimnaziji za Slovence bodo ponavljalni izpiti v ponedeljek, dne 9. septembra 1968, s pričetkom ob 8. uri.

V torek, dne 10. septembra 1968, bodo sprejemni izpiti s pričetkom ob 8. uri. Učence lahko prijavite osebno v pisarni, ki je odprta vsak dan od 9. do 11. ure in od 13. do 17. ure razen v soboto, ali pa pismeno na naslov: Ravnateljstvo Državne gimnazije za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22. Za učenca je treba predložiti tele dokumente: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in zadnje letno spričevalo.

V sredo, dne 11. septembra 1968, bo vpisovanje za vse razrede ob 14. uri.

V četrtek, 12. septembra 1968, bo ob 9. uri v cerkvi novega bogoslovja začetna božja služba, popoldne ob 13.15 uri pa prvi redni pouk.

Ravnateljstvo

ZVEZA SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

bo obiskala Bergovo galerijo v soboto, dne 7. septembra 1968 ob 10. uri. Umetnik, profesor dr. Werner Berg bo osebno vodil.

Vsi prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V CELOVCU

Vse ljubitelje leposlovne slovenske besede in zlasti mladino obveščamo, da bo v ponedeljek, dne 16. septembra 1968

LITERARNI VEČER

s pričetkom ob 19.30 uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu. Iz svojih del bodo brali:

Stanko Cajnkar, Edvard Kocbek, Ciril Kosmač, Boris Pahor, Ivan Potrč in Alojz Rebula.

Večer je namenjen mladini, pa tudi vsem ljubiteljem slovenske umetniške besede.

Odbor

PEVSKI ZBOR »GALLUS«

Vabim vse pevke in pevce k prvi vaji, ki bo 12. septembra 1968 ob 19.30 v Mohorjevi hiši. Pridite vsi in pripeljite tudi nove člane!

Pevovodja

ZIHPOLJE

V nedeljo, dne 8. septembra 1968, bo na Zihpoljah vsakoletno žegnanje in romarski dan. Svete maše bodo: ob pol 8, 9 in 10 uri.

Prav lepo vabljeni!

Darujte za Mohorjev dijaški dom!

VSE ZA ŠOLO:

MOHORJEVA knjigarna v Celovcu

**KUPUJTE
V SLOVENSKI
TRGOVINI**

10.-Oktober-Straße 27

Učbeniki
za vse učence
peresa in svinčniki
potrebščine za risanje
zvezki
zemljevidi
črnila in barve

Pop glasba včeraj in danes

Pop glasba se zelo razlikuje od tako imenovane resne glasbe jazza. Ta glasba je namenjena predvsem širši publiki. V vsaki umetnosti odsevajo značilnosti dobe, v kateri je ta nastajala. Čeprav je v pop glasbi bolj malo umetnosti, pa je v njej vendar moč zaslediti odsev dobe. Tako je, recimo, v današnjem brenkanju, razbijanju, kričanju ter zvijanju popolnoma lahko zaslediti največjo značilnost mlade generacije: nemir — nemir, ki se je rodil zaradi avtomatizacije, množičnosti, hitrosti, s katero živimo v prihodnost...

Mnogokrat in marsikje se dogaja to: po radiu je slišati staro, lepo melodijo. Oče, ki bere v časopisu o politiki, pravi mami, ki pleče nogavice: »Poslušaj, mama, kako je to lepo! Ali se spominjaš? ...« Mati samo prikima in se zamisli. Da, kako se ne bi spomnila tega! Skozi dnevno sobo pride kuštrav sin z novo ploščo Beatlsov v roki. »Slišiš? Še stalno igrajo to,« mu pravi oče, »zato ker doslej še ni bilo napisanega nič boljšega.« Sin samo diplomatsko prikima, saj je to slišal že stokrat, ko pa je v svoji sobi se nasmeji in si misli svoje.

V vsakem času je imela pop glasba določen krog navdušenih pristašev. Starejši mislijo, da je kvaliteta pop glasbe v zadnjih letih močno upadla. Ni več slišati gracioznih plesnih melodij Georga Gershwina in Jeroma Kerna, kje je olikano duhovita in lirična glasba Cola Portera ter Lawrence Harta?

Starejši si želijo to glasbo. Vse je v njihovih rokah: politika, industrija vzgojne ustanove... toda zabavna glasba je in bo vedno pripadala mladim. Nihče ne bo mogel ustaviti pop glasbe, kajti glasba je odsev tega, kar se dogaja. Glasba torej živi in žive stvari se razvijajo. Glasba, ki jo danes poslušajo najstniki po vsem svetu, ni slaba. Dejstvo je, da je v njej moč najti mnogo dobrega in da bo ta glasba imela velik vpliv na bodoče skladatelje.

Pred tridesetimi leti bogata dediščina črnske glasbe ni bila tako izkoriščena, kot je danes. Tudi podeželska glasba (country music) ni bila tako popularna, kljub vsej svoji mikavnosti, — predvsem občutku osamljenosti, ki ga vzbuja. Danes je popularna zaradi tega, ker je človek v množici osamljen bolj kot kadarkoli poprej. Takrat še ni bilo popevk, ki bi govorile o bratstvu med črnopoltnimi in belopoltnimi, o sporu med generacijami, o problemih mladine,

o vojnih grozotah... Takrat so peli predvsem o ljubezni, toda v teh popevkih je čuti vse več broadwayskega ter drugega blišča kot lepote ljubezni med dekletom in fantom.

Revolucija v pop glasbi se je začela nekako med leti 1940 in 1950. Takrat so Hank Williams, Eddy Arnold ter pozneje Sester Flatt, Johnny Cash in drugi pričeli po raz-

nih mladinskih ustanovah prepevati folk songe (narodne pesmi).

Leta 1950 sa je pričel v pop glasbi beat združevati s črnskim »rhythm and bluesom«, to pa je po mnenju mnogih tudi pričelo vplivati na strpnost med rasami. Mladi vseh barv in družbenih razredov so se zbrali, da bi odgovorili utripu g l a s b e Chucka Barryja in Raya Charlesa. V tej glasbi so lahko čutili pošteno neskomercializirano liriko. Barry in Charles sta brez olepšavanja ter bojazni in neposredno govorila mladim. Pripovedovala sta o stvarih in pojmi, ki so prišli za njima, so njun način malce spremenili. Rodila sta se glasba in ritem mesta.

Beli pevci in glasbeniki so pogumno uporabljali črnski rhytem and blues. Prvič ga je v pop glasbi (jazz seveda ni pop glasba) moč zaslediti v rock 'n rollu. Mnogim se ta združitev ni prav posrečila, nekateri, recimo Elvis Presley, so uspešno združili vpliv črnske glasbe s podeželsko glasbo in to zmes priredili za mestni vrvež.

Velik prispevek k osvežitvi ter obnovitvi pop glasbe so dali v zadnjih letih angleški Beatli, Stoni, Animali ter drugi mladeniči, ki so prepevali pod močnim vplivom sta-

rejših ameriških predhodnikov pevcev bluesov, kot to, recimo, John Lee Hooker, Mudly Waters, Bo Diddly ter Howlin' Wolf. Žal pa je ta pogumni korak naletel na nerazumevanje popularnih pevcev in komponistov starejše generacije, da o tistih, ki se ne ukvarjajo z glasbo, sploh ne govorimo. Toda tako za prve kot za druge imamo opravičilo: prvim ne prija nevarna konkurenca, drugi pa že iz življenjskih izkušenj raje zadržano sprejemajo to, česar ne morejo razumeti.

● Na kratko smo že poročali o strmem vzponu zločinstva v ZDA. Zdaj še nekaj podatkov na podlagi iste statistike, a iz drugega zornega kota: lani je bilo vsakih sedem minut storjeno hudo kaznivo dejanje, kaznivo dejanje zoper telo vsako minuto, posilstvo vsaki dve, huda tatvina vsaki dve in pol in vlom vsakih 20 sekund.

● Od ponedeljka naprej imajo šole na švedskem petdnevni delovni teden s prosto soboto. Vprašanje pa je, ali bo šolarjem lažje, dnevno bodo imeli po sedem do osem ur pouka.

VSE ZA ŠOLO

Najlepša kvaliteta
Točna dobava · Kulantne cene

tiskarna
knjigoveznica
izdelovanje črno-belih
in barvastih klišejev
založba
knjigarna in papirnica

PODRUŽNICE:

Klagenfurt-Celovec:
Wiesbadener Straße 6
Baumbachplatz 1
Wolfsberg
Kötschach-Mauthen
St. Veit a. d. Glan

BUCHDRUCKEREI CARINTHIA

KLAGENFURT — CELOVEC, Völkermarkter Ring 25,
tel. 83 6 51, serija

L. Ganghofer

13

Samostanski lovec

Mislil je bil nanjo! V skrbih je bil zaradi njenih težav. In na rajanje je hotel priti, na rajanje z njo. In zdaj... zdaj...

»Hajmo! Hajmo!« je zakričala ihteč in stekla dalje, medtem ko je v taberni zvoke in piščali preglasilo zmešano ukanje in tuljenje.

Pravkar so doplesali. Z žarečim obrazom, toda s prav malo veselimi očmi je stopila Cenca skozi vrata taberne. Željno se oziraje naokoli je šla tja do srednje ceste in zlovoljno vrebala po prazni poti.

Medtem je prišel po poti od nasprotne strani mlad, šibek fant prijaznega obraza in dobrohotnih oči. Lahno usločena drža in bele roke brez žuljev so razodevale rezbarja. Ko je zapazil Cenca, so mu oči radostno zablestele. Veselo se je prikradel do dekleta in ji pritisnil obe roki na oči.

»Ugani,« se je pretvarjal v glasu, »kdo sem?«

Cenca je zahehetala in ga prijel za roke. »Nekdo, ki sem nanj čakala!«

Ves obraz mu je zažarel od veselja zaradi tega odgovora; toda držal je trdno, zdaj je hotel tudi slišati svoje ime.

»Kdo sem?«

»Nekdo, ki mi ga je poslal sam Bog v Rdečini.«

Zasmejal se je; podoba Boga, ki je visela

v Rdečini na križu, je izrezljal on sam! Ta je prava, ta Cenca! Ume postavljati besede ko nobena druga. Toda zdaj mora zares povedati ime, zdaj zanalašč.

»Kdo sem?«

»Nekdo, ki si nocoj ponoči ni upal trkati na moje okno, ko mi je prinesel pušlec, ki ga nosim za modrcem.« Z naglo kretnjo si je Cenca strgala fantove roke z obraza, jih trdno prižela sebi okoli vratu in čez ramo pogledala proti njemu. Toda ko je prepoznala njegov obraz, je njen smeh zamrl. »Ulej, ti...?« je zajecjajala, in ko jo je hotel pridržati, ga je pahnila jezno od sebe.

»Toda Cenca, saj sem vendar jaz,« se je čudil in pokazal na vijolice na njenih prsih.

Z iskrečimi se očmi je stopila predenj. »Ti? Ti si mi prinesel pušlec?« Grdo se je zarežala, si izrgala snopec iz modrca in ga vrgla fantu v obraz. »Tole je moja zahvala!«

Bledega obraza je obstal Ulej na mestu, medtem ko je Cenca izginila skozi vrata taberne. Iti je morala mimo hiše in čez dvorišče, da je dospela na gumno, kjer so plesali. Tu je bilo hrupno veselo; na svislih sta sedela dva škripača in en piskač, ki so se baš pripravljali, da bi zaigrali novo vižo. Posamezni pari so že stopali v vrste, dekleta so se smejala, fantje vriskali in bili s petami ob tla.

Cenca je obstala med vrati in glasno zavpila v divji hrušč: »Fantje! Kdo je med vami najbolj reven in najbolj zavržen?«

Postalo je tiho, vsi obrazi so se obrnili proti njej, nobeden ni hotel biti najrevnejši in najslabši. Cenca je stopila na sredo poda.

»Ali je tu kateri, ki ga ne mara nobena druga?«

»Krofasti Jurče! Krofasti Jurče!« so pričela zmešano kričati dekleta vsa v smehu.

Cenca se je ozrla naokoli in v kotu gumna zagledala čepati fanta kozavega obraza in topih oči; kdor ga je pogledal, mu ni bilo treba vpraševati, zakaj so ga klicali za krofastega Jurčeta. Cenca je stopila k njemu in ga prijel za roko. »Pojdi sem, Jurče, danes plešem samo še enkrat, in plesala bom s teboj. He, godci, zaigrajte!«

Jurče je zardel in pobledel; toda ko je videl, da misli Cenca zares, je prodirno zavriskal, se ponosno vzravnaval in objel deklo okoli pasu.

Godala so pela, dude škripale, a noben par ni zaplesal; fantje in dekleta so stali v krogu in spremljali Cencin in krofastega Jurčeta ples s tuljenjem in krohotom.

11

Ko se je s samostanskega stolpa razlegel čez goro in dolino opoldanski zvon, je dospela Gitka na planine. Moči so ji domačega opešale in vendar je imela pred seboj še dolgo, dolgo pot. Preko planega pašnika, od koder je že zagledala Križevje, je tekla še v hitrem diru. Ko je pa dosegla razorano strmino, kjer so pomladanski nalivi uničili sleherni pot, ji je zmanjkalo sapa in udje so ji obnemogli. Do smrti utrujena se je sedla na rušo; jokati ni mogla, samo ječala je. Ležeč na prsih, je pritiskala razbeljeni obraz v hladno travo in zasajala prste v prhla tla. Menila je, da mora umreti, da se mora zadušiti. In vendar ni čutila nič lastnih bolečin, ni mislila nase, vedno le nanj!

Tu leži sedaj ona, vsa blede in onemogla — in tam zgoraj leži on, krvavi, umira. Dvignila se je napol in prodirno kriknila v gluho tišino gorā: »Hoj, hooj! Ljudje! Ljudje!«

Toda nihče ni odgovoril; le odmev njenega glasu se je zamolklo odbijal od gozdov in gorskih sten.

Zakajle ni klicala ljudi na pomoč tam, kjer so ljudje bili? Spodaj v dolini, v vasi? Jeli mislila na prisego, pri kateri je položila roko na mrzlo otroško srce? — »Ah, moj Bog, otroček, otroček!« Zdaj je lahko spet jokala. — Ali je pa menila, da mu bo mogla sama pomagati in ga rešiti in pozdraviti kakor po čudežu? Ne, ne! Na nič ni bila mislila, ne na eno ne na drugo — tekla je in samo tekla, slepa in gluha, ne da bi kaj mislila, popolnoma iz uma. In zdaj leži tu — tako daleč od njega in še dalje od ljudi v dolini — in če bo moral izkrvaveti, umreti v bolečinah in stiski, bo kriva ona, le ona sama!

Morala je k njemu, morala, morala, pa če si polomi noge in razbije vse ude. »Hajmo! Hajmoli! Poglej, že prihajam!« Trudno se je pobrala, hropeč je zmagala silno strmino; v temnem gozdu, ki jo je sprejel vase, se je naslonila na drevo, dokler ni prišla do sapa, potem se je opotekala dalje. Položna lega sveta in izhrojena steza sta ji lajšala pot.

Nenadoma je obstala in prisluhnila; za ovinkom se je kotalilo kamenje in začula je tapajoče korake, kakor bi hodil kdo s težkimi bosimi nogami. Vroče-veselo ji je zaplalo pri srcu: Pomoč prihaja, pošilja jo

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Heinz Rein:

Plašna stara dama...

Cesta je bila prav nevarna. Bila je ozka, tekla je med strmimi skalami in globokimi prepadi, v brezštevilih ovinkih se je vzpenjala skozi visoko gorovje k prelazu. Pa še megleno in vlažno je bilo. Potniki velikega avtobusa so bili kljub temu prav dobre volje. Vozili so se vendar na dopust v deželo, kjer zmerom ali vsaj skoraj zmerom sijeva sonce. Poleg tega so zaupali svojemu šoferju, mlademu močnemu možu z odločnim pogledom in zanesljivimi rokami.

Tudi vodnik je bil še zelo mlad. Gotovo ni bil manj zanesljiv, vendar je bil manj izkušen. Prvič se je vozil kot vodnik proti jugu. Sedel je zraven šoferja in opazoval zdaj cesto, zdaj — v ogledalu — potnike, posebno neko staro damo. Samo ona je sedela sama. Poskušala je, najbrž, da bi odvrnila pogled od strmega globokega prepada, brati knjigo, vendar je spet in spet pogledovala čez očala skozi okno. Slednjič je zaprla knjigo in snela očala.

Da vsaj ne bi postala živčna, si je mislil mladi vodnik. Drugi bi se živčnosti nalezili. En sam prestrašen krič bi utegnil... Pobledel je ob misli, kaj vse bi se lahko zgodilo v avtobusu... In on je odgovoren! Do-

slej je šlo vse gladko, vendar so prešli šele manj nevarni del poti. Nekaj mora ukreniti, je pomislil; a ko bi le vedel, kako...

Najprej je vključil zvočnik in poiskal, kolikor se je dalo lahko, vedro glasbo, potem je vstal, se sprehodil med sedeži, delil smehljaje na vse strani in sedel k stari dami.

Stara dama ga je prijazno pogledala. »Neprijetno vremelje« je dejala.

»Onstran Alp je gotovo lepo vreme,« je tolažil vodnik.

Stara dama je pokimala. »In cestale« je dejala, Na srečo je govorila tiho.

Vodnik se je kljub temu previdno ozrl okoli sebe, potem je začel staro damo zabavati. Govoril je neprestano in jo je komaj pustil do besede. Pri tem je precej živo kadil in mečkal samo na pol pokajane cigarete v pepelniku. Da soseda ne bi gledala v prepade, je poiskal v listnici fotografije in jih kazal stari dami. Dolgovezno jih je pojasnjeval in ji pripovedoval zgodbe.

Na njegovo veselje stara dama ni postala nestrpna. Z razumevanjem ga je poslušala, smehljala se je njegovim šalam in ga potem materinsko spraševala o njegovem življenju, o starših in, ko je zvedela, da je št-

dent, o njegovem študiju. Pri tem je obrnila oknu hrbet. Med razgovorom je očitno čisto pozabila na strah.

Mladi vodnik si je oddahnil. Res so se zdaj bližali najnevarnejšemu delu poti, potem pa je bilo prestano, ker so malo pod prelazom vožnjo prekinili do naslednjega dne. Pogledal je stari dami čez ramo. Vsak čas bodo tam...

Tedaj je rekla stara dama:

»Nikar ne glejte ven, mladi mož! Ta vožnja ni za slabotne živce.«

Vodnik jo je pogledal bolj prestrašeno

Srečo imeti ni zasluga; zasluge imeti je pa večkrat sreča.

*

Koliko včasih človek premišlja, da kako neumnost naredi!

*

Dostikrat morajo biti otroci to, kar bi bili starši radi.

*

Ker je sreča slepa, moramo imeti odprte oči, da jo vidimo.

kakor presenečeno. »Kako... kako mislite to, gospa?«

»Tako, kakor sem rekla,« je odgovorila stara dama in ga pomirjevalno prijel za roko. »Ni se vam treba sramovati strahu. Če nekajkrat sem se peljala po tej cesti in dvakrat v začetku sem se tudi jaz bala.«

»Ampak gospa,« je ugovarjal vodnik. »Saj sem vendar samo hotel...«

»Vem,« je dejala stara dama. »Hoteli ste pobegniti z neprijetnega sedeža poleg šoferja. Prav nič vam ne zamerim.« Pogledala je okrog. »Drugi niso nič slišali. Še sreča, da ste vključili radio.«

Mladi vodnik je nehali prepričevati staro damo o tem, da je neustrašen. In niti trenil ni, ko mu je stara dama pri izstopanju pomežiknila in prišepnila:

»Če vas bo na vožnji v dolino spet strah, mladi mož, pridite kar mirno k meni. Vas bom že pomirila.«

Presneta ura

Mokar se je, kot že večkrat, zasedel v gostilni. Precej okajen se je končno napolil proti domu. Bilo je že skoro tri zjutraj, ko je primotovilil do domačih vrat. Sveži jutranji zrak ga je nekoliko iztreznil. Pa se je spomnil, kako zatrdno je zvečer ženki obljubil, da bo prišel zagotovo že ob enajstih. Zdaj pa je tri. Zato je previdno vtaknil ključ v vrata, ga zasakal in se splazil v vežo. Že je stopil z eno nogo na prag v

spalnico, kar se je oglašila stenska ura: kukavica je pogledala iz nje in trikrat zakukala.

Takrat se je Mokarju posvetilo: imenitna misel, si je dejal. In kar koj jo je uresničil. Ko je kukavica odpela, je sam začel kukati in sicer tako dolgo, da je vsega skupaj enajstkrat zakukalo. V sladki zavesti, da je prav štel in da je ženo prepričal, da je šele enajst ura, je padel na posteljo in takoj zaspal.

Močno pa se je začudil drugo jutro pri zajtrku. Žena ga je hinavsko sladko nagoovorila:

»Ti, stensko uro bo treba dati popraviti!«

»Zakaj pa?« je Mokar nedolžno vprašal. »Ne vem, kaj je prišlo vanjo,« je dejala žena. »Včasih se naravnost čudno obnaša. Pomisli, kaj je danes ponoči naredila. Ležala sem v postelji in nate čakala. Šlo je že proti jutru. Kar naenkrat je zakukala ura trikrat, potem se ji je kolcnilo, nato je rekla ‚preklete‘ in potem še štirinajstkrat zakukala. Ampak kakol!«

Vsak po svoje

»Očka, dobili smo nalogo, da naj nekaj o zakonu napišemo. Ali mi ne bi mogel nekoliko pomagati?«

»Kdo vam je pa dal to nalogo? Učitelj ali učiteljica?«

»Učiteljica vendar! Saj veš, da nas učiteljica uči!«

»Potlej pa pojdi k mami, da ti pomaga! Če napišeš moje mnenje o zakonu, potem pri učiteljici gotovo ne boš dobila dobrega reda.«

„Potlej pa nekaj vzemite...“

Misijonar je pridigal med mašo o misijonih. Po pridigi je šel sam pobirat darove za misijone. Pa pride mimo skopuha.

A ta je le zagodrnjal: »Za take reči nimam denarja!«

Pa je dejal misijonar: »Potlej pa vzemite malo iz vašice! Saj je denar itak za poganen namenjen!«

Če ni drobiža...

Policist ustavi na cesti avtomobilista. Ta je trobil, čeprav je to v zgodnjih jutranjih urah po mestu prepovedano. Pa mora avtomobilist plačati kazen: petdeset šilingov.

Policist piše listek, avtomobilist išče denar. Pa nima drobiža in dá sto šilingov. Policist pa tudi nima drobiža. A si zna pomagati in mu reče:

»Kar še enkrat zatrobite, jaz vam napišem listek še za petdeset šilingov, pa sva bot!«

ljubi Bog. Hotela je klicati, toda glas ji je zamlj v grlu...

Izza ovinka je prihacal ogromen medved in z nosom debele glave vohal po tleh. Ne da bi se prav zavedala, kaj dela, je pobrala Gitka kamen in dvignila roko, da bi ga zagnala; toda ko je medved kakor v slutnji dvignil glavo, ji je strah ohromil ude. Zganila je pač ustnice; toda ne z besedami, samo v mislih je zagovorila medveda:

Očanec kosmač,
sladkač, godrnjač,
ne dotikaj se me,
skrij svoje zobé,
odhacáj, odhacáj,
zapusti ta kraj
tod naokrog,
lepo v svoj brlog!

Nepremično sta si stala medved in deklica nasproti; Gitka z dvignjeno roko, vsa trda od groze, medved osupel, skoroda sam preplašen zaradi nevarne prikazni. Nekaj časa je s postrani nagnjeno glavo motril dekleta, nato si je otresel kožuh, zabil nazaj v gozd in zložno odtapljal med drevjem. Kamen je zdrknil Gitki iz rok, urok je popustil in mučen strah jo je pognal naprej. A ni se bala več za lastno življenje — saj je brez škode prestala nevarnost — toda medved je prišel od tam, kamor je vodila nje — na pot! Strah ji je pričaral pred dušo nedobo, ki jo je pretresla do mozga. Tekla je in tekla; izgubila je vsa utrujenost. Groza, gorje in skrb so ji znova poživile usihajoče moči.

Zdaj je dosegla odprto Peščeno drago in je na vrhu že videla v žaru sonca moletí križ pod nebo.

Pognala se je v zadnjo strmino; večkrat je morala postati in počivati — ne utrujenost, le srčna tesnoba pred tem, kaj bo ugledala, ji je jemala sapo in uklepala ude. Vsa muka, ki jo je navdajala, se je jasno zrcalila v njenih brezupnih očeh.

Omahovaje je stopila na vrh. »Hajmo, Hajmo!« je zaihtela. Toda prostor pod križem je bil prazen. Samo napol posušena mlaka krvi je kazala mesto, kjer se je bil zgodil zločin — pa tudi križ in Zveličarjev lik sam je bil oskropljen s krvjo. »Ti! Ti si bil poleg — pa si dopustil!« je potožila. In spet je kriknila: »Hajmo, Hajmo!« Odgovora ni bilo. Tedaj je zapazila, da vodi po stezi proti lovski koči krvava sled. Posvetila se ji je iskrica vesele nade: Hajmo mora biti še pri življenju, imel je še dovolj moči, da je vstal, da se je zavlekel domov. Ihteč in neprestano klicaje lovca po imenu, je šla po sledi, ki jo je bil zarisal s svojo srčno krvjo — in vsaka nova kapljica, ki je nanjo naletela in jo vodila, je pomenila zanjo novo, žgočo bol, a tudi novo upanje.

Vse bliže je prihajala h koči in še vedno se ni nihče odzval njenim žalostnim klicem. Pri bajti, oddaljeni zdaj komaj za lučaj, je videla vrata zaprta. To ji je pognalo nov strah v srce.

Zdaj je krenila steza iz gošče pritlikavega ruševja na laz — in tam je ležal pod njo na rudi poti, s podvitimi koleni, brez življenja, oskropljen s krvjo, z glavo v mahu in suhem listju, z razprostrtimi rokama, oklepajoč s prsti lovsko palico in samostrel.

»Hajmoli! Hajmoli!« se je utrgalo v boli in vendar tudi v veselju z njenih ustnic, medtem ko se je zgrudila na tla ob njegovo

stran. Prijela ga je za roke, ga stresla za ramena, mu dvignila glavo — toda noben znak življenja se ni pojavil v njegovih potezah, njegova polodprta usta niso dihala, prstena bledica je ležala na njegovih upadlih licih, modrikasto so mu sinele ustnice in zaprte veke. Vendar ni ugasnila nada v njenem srcu; ni se hotela bati najhujšega, ni hotela verjeti v njegovo smrt — na nemogoče ne mislimo — in saj ga je držala v svojem naročju, čutila je toploto njegovega telesa. In za žalost ji ni ostajalo nič časa, saj je morala pomagati, pomagati, pomagati!

V globoki skalni razpoklini je zagledala prgišče snega; stekla je tja, se vrgla na zemljo, segla z obema rokama in zagrabila, kar so ji mogle roke zajeti. S snegom je začela natirati Hajmov obraz; pač je obarvala medla rdečica njegova lica, toda speče življenje se ni hotelo prebuditi. Kaj naj stori? Kaj naj stori? Tedaj ji je švignilo skozi spomin ono reklo:

Dve kapljici, dve kapljici — lice zardi...

Teloh! Pazno se je ozrla naokoli. Na sto korakov skoro, ob vznóžju visoke skale se je zdelo, da je razpoznala stebliki; skočila je pokonci in stekla tja in ni se motila: šop ocvetelih telohov se je sklanjal na svojih velih stebelcih. Izgrebla je telohe iz zemlje, in medtem ko je tekla nazaj, je brisala korenine in roke v svoje krilce.

Potem je pokleknila spet poleg Hajma, raztrgala korenine na dvoje, jih podržala nad njegove ustnice ter stiskala in ožemala, dokler nista kanili dve veliki kaplji telohovega soka na Hajmove ustnice. Burno ji je bilo srce, ko je čakala na učinek, niti za

hip se ni ozrla od njegovih ustnic. Toda lovčeve ustnice se niso hotele zganiti in niti najrahlejši utrip se ni pokazal na njegovem grlu.

Stresla ga je za ramena in zaihtela prav v njegovo uho: Hajmo, daj pogoltni vendar, prosim te za Kriščevo vojijo, pogoltni vendar! Potem je spet čakala — zaman. »O božček, božček, kaj naj le storim?«

Prijela je kepo snega, ga v roki otalila in pustila kapljati vodo na Hajmove ustnice. Usta so se mu napolnila, telo se zdrznilo, sunkoma je dihnil, zagrgal in zahropel, potem pa spet mirno obležal, toda ustnice so se mu premikale; pogoltnil je bil in je sedaj enakomerno dihal.

V burnem veselju je Gitka med jokom in smehom objela njegovo glavo in si jo pritisnila na prsi. Čutila je, kako se mu je dihanje krepilo, kako se mu je na lica, četudi samo medlo, vračala rdeča barva življenja, roke je zganil, krenil z glavo, počasi odprl oči in dolgo, dolgo izgubljeno zrl v deklico. — »Ali me ne poznaš več, Hajmo, ali me ne poznaš? Poglej, jaz sem, jaz, Gitka!« — Zdaj jo je spoznal. Globok vzdih mu je dvignil prsi, oči so mu zablestele, blažen nasmeh se mu je utnil z ustnic. Hotel je spregovoriti, pa je mogel samo z jezikom blebetati.

»Nikar, nikar se ne muči, ne smeš govoriti!« je bebljala, vsem ko mu je segla z roko pod pazduho, da bi ga dvignila. »Daj, oprimi se me, tako, drži se trdno, poglej, že gre, že gre!« Omahovala je in se pod težo, s katero se ji je obnemogli lovec obesil za vrat, tresla po vsem telesu, ali na noge ga je vendarle spravila.

(Dalje prihodnjíč)

Minister za prosveto o 9. šolskem letu

Še pod ministrom Drimmlom je bil sklenjen zakon, ki določa, da sme biti v enem razredu samo 36 učencev in da se zviša obvezno šolanje na 9 let. Ta zakon naj bi stopil za srednje šole v veljavo leta 1971. Sedanjji prosvetni minister dr. Theodor Piffel-Perčević pa ima pri izvedbi tega zakona in pripravah za leto 1971 mnogo težav. V vedno večji meri zavzemajo ljudje stališče proti devetemu šolskemu letu; hočejo namreč, da bi bilo odpravljeno. Prinašamo stališče prosvetnega ministra do tega tako zamotanega vprašanja.

Vedno več učencev in premalo učiteljev

Vpeljava novih vrst šol je povzročila tako pripravilnost do izobraževanja, kakor je oni, ki so pripravljali novi zakon, niso predvidevali (1962:12,7 odst. učencev gre iz ljudske šole na srednjo šolo, 1968 že 15,7-16 odst.). Iz raziskovanj instituta za prostorno načrtovanje ni bilo razvidno, da bo imela nova šolska zakonodaja tak vpliv na prebivalstvo.

»V ostalem je pa mogoče,« je izjavil prosvetni minister nedavno v Gradcu, »da se v preteklosti niso tako natančno bavili s takimi raziskavami. Po dolgih bojih - od leta 1920 naprej - je bila želja vseh, končno priti do nove šolske zakonodaje, ki jo je parlament sklenil leta 1962.

Deveto šolsko leto

Za uvedbo devetega šolskega leta bi potrebovali v Avstriji po dosedanjih računih na srednjih šolah dodatno še 500 profesorjev. Čisto jasno je, da si bomo morali pomagati z neizprašanimi in le deloma izprašanimi profesorji (ena sedmina takih že sedaj poučuje). Gledali bomo tudi, da bomo pridobili tudi za vsaj nekaj ur profesorice, tako da bodo mogle le-te opravljati delo glavnopoklicno doma, je dejal prosvetni minister.

»Pri vseh odločitvah pa moramo imeti pred očmi dejstvo, da je treba zakon ures-

ster še dejal, da nameravajo znižati čas študija za profesorje na 8 semestrov. Prišlo bi do spremembe v toliko, v kolikor bi študentje na filozofskih fakultetah imeli res možnost, da zaključijo svoj študij v štirih letih.

Medtem je diskusija o tem, ali naj bi prišlo v Avstriji do spremembe šolskega zakona iz leta 1962 - glede 9. šolskega leta - v polnem teku. Vedno več je v prebivalstvu in med politiki oseb, ki so iz raznih razlogov proti vpeljavi devetega šolskega leta. Slišati je celo močne glasove, ki zahtevajo glede te odločitve ljudsko glasovanje.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 6. 9.: 14.15 Informacije. - Planine sončne, ve moj raj. - Za krmilom. - SOBOTA, 7. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca. - 14.00 Slovenski solisti: Silva Hrašovec, klavir; Zlata Ognjanovič, sopran; Dragiša Ognjanovič, bas; Srečko Zalokar, viola; Jelka Zalokar, klavir. - NEDELJA, 8. 9.: 7.00 Duhovni nagovor. S pesnjico in glasbo pozdravljamo in voščimo. - PONEDELJEK, 9. 9.: 14.15 Informacije. Žena, družina, dom. - 18.00 Koroški zbori (Moški zbor Loga ves). - TOREK, 10. 9.: 14.15 Informacije. Od tedna do tedna na Koroškem. Športni mozaik. - SREDA, 11. 9.: 14.15 Informacije. Koroška poje in igra. - ČETRTEK, 12. 9.: 14.15 Informacije. Zborovska glasba. Pokoncilski pogovor.

Austrijska televizija

PETEK, 6. septembra: Program za delavce: 11.00 Podoba Doriana Graya - 18.00 Jean et Helene - 18.20 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Slika Avstrije - 18.50 Gotovo vas bo zanimalo - 18.56 Reklama - 19.00 Tajno naročilo za Johna Drakea - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Bije 13 - 21.45 Na obeh frontah:

Elektro-QUELLE

eröffnet am Montag, den 2. September 1968, in **WOLFSBERG**, Johann-Offner-Str. 9
Wir führen nur Markenartikel zu **VERSANDHAUSPREISEN**

Sensationelles Eröffnungsangebot:

Autowarnblinklampe	nur S 29.—	Wäscheschleuder, Nirosta, mit Chromrand	nur S 795.—
Jenaer Glasschüssel, mit Deckel	nur S 39.—	Ölofen, 90 m ³ Raumheizvermögen	nur S 1390.—
Teppichkehrer	nur S 95.—	Waschmaschine	nur S 1490.—
Küchenlampe, Dekorglas, in vielen Farben	nur S 98.—	Kühlschrank, deutsch. Markenfabrikat, Kompressor, 135 l	nur S 1690.—
Elektr. Kaffeemühle	nur S 99.—	Philips-Tonbandgerät, kompl. m. Mikrophon	nur S 1790.—
Badezimmerwaage	nur S 120.—	Elektroherd, Elin-Tirolia, mit Schnellkochplatte u. Thermostat	nur S 1790.—
Haarfön	nur S 139.—	Tiefkühltruhe	nur S 2990.—
Transistorradio, komplett (Batterie, Ohrhörer)	nur S 149.—	Fernsehgeräte, 59 cm, beide Programme	nur S 3490.—
Reglerbügeleisen	nur S 179.—	Waschvollautomat, 5 kg Trockenwäsche	nur S 3990.—
Handstaubsauger	nur S 298.—		
Handmixer mit Rühr- und Knetstab	nur S 349.—		
Kelomat, 5 l	nur S 360.—		
Fruchtensaft mit Zitruspresse	nur S 595.—		

und viele andere Geräte zu besonders günstigen EINFÜHRUNGSPREISEN

Aus unserer **MÜBELABTEILUNG**: Fernseh-Schaukelstuhl nur S 390.—
Vorzimmerkommode nur S 980.—
Komplettes Wohnzimmer, bestehend aus Wandschrank 3 m, Tisch- und Polstergarnitur (2 Fauteuils und Schlafbank) nur S 9900.—

Kundendienstgarantie — Hauszustellung — Teilzahlungsmöglichkeit
Selbst der weiteste Weg lohnt sich

WOLFSBERG Johann-Offner-Straße 9 Telefon 24-84	KLAGENFURT St. Veiter Straße 44 Tel. 85-2-20, 83-4-89	VILLACH Kaiser-Josef-Platz 7 Telefon 44-78	ST. VEIT Klagenfurter Str. (im Haus der Gösler-Bier-Niederlage) Telefon 25-78
---	--	---	--

Podjurski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

ZENTRUM

Dobrla ves-Eberndorf

Hladilnike, pohištvo,
talne obloge in barve

Bratje RUTAR in Co., Dobrla ves
Telefon 04236-281

Vabljeni tudi v hotel-gostilno in v kopaljšče.

ničiti. Zato je že sedaj potrebno, da začnemo s pripravami. To je predvsem moja naloga. Ni pa v trenutku moja naloga - tako se mi dozdeva - poseči v diskusijo glede uvedbe devetega šolskega leta v tem smislu, ali je mogoče s politično ceno pridobiti tudi socialiste za vpeljavo ali ne.

Minister se je dotaknil v okviru diskusije tudi vprašanja tedenskih ur pouka na srednjih šolah. V tej zvezi je bilo stavljeno tudi vprašanje o pogojih za sprejem v srednjo šolo. Minister je menil, da

Pletilni stroji

Svetovna znamka PASSAP, predvajanje, prodaja in natančno navodilo v domači strokovni trgovini

WOLLBAR pri kapucinski cerkvi
Celovec - Klagenfurt

ni ugodno, ako daje ministrstvo centralna navodila - kakor je to v Franciji - , ker to vodi do socialne diskriminacije. Otroci, ki doraščajo v kulturnem okolju, imajo boljše možnosti za učenje. Minister se je tudi postavil proti strogim sprejemnim izpitom ter izpitom, pri katerih mnogo učencev ne izdela samo iz tega vzroka, ker je število učencev v razredu že vnaprej določeno.

Proces izbora naj bi trajal celo nižjo gimnazijo in tudi tukaj bi morali odpraviti pri otrocih strah pred tem, da bodo morali ob slabem študijskem napredku vstopiti morda v glavno šolo. Sprejemni test (četudi bi bil izpeljan po psiholoških vidikih) tudi zato ni zanesljiv, ker je važna za učenca razredna skupnost, ki pa pri sprejemnem izpitu niti ne obstoji.

V zvezi z devetimi šolskim letom je mini-

bombe na Japonsko - 22.15 Čas v sliki - 22.25 Glasba pred polnočjo: glasba v gradu - nato konec programa.

SOBOTA, 7. septembra: 16.30 Za mladino od 11 leta: Robinson Crusoe - 18.00 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.05 Od tedna do tedna - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads - 18.56 Reklama - 19.00 Očarljiva Jeannie - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.00 Komentar (dr. Hugo Portisch) - 20.15 Poljska kri - opereta O. N. - 21.55 Sportjournal - 22.25 Čas v sliki - 22.35 Nočni program: Ladykillers, gangsterska komedija - konec programa.

NEDELJA, 8. septembra: 18.00 Za mladino od 11 leta: Flipper - 18.25 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.30 Pogled z okna: Pienniny „Ljudstvo ob Dunajcu“ - 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna - 19.30 Šport - 20.10 Kristjan v sodobnosti - 20.15 Modrobarvni slamnjak - 21.35 Kako so to videli drugi - 22.05 Čas v sliki in konec.

PONEDELJEK, 9. septembra: 18.00 Jean et Helene - 18.20 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Slika Avstrije - 18.56 Reklama - 19.00 Francoski zakon - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Solo za O. N. C. E. L. - 21.05 Poštni predal 7000 - 21.15 Športpanorama - 22.15 Čas v sliki - 22.25 Posebej za vas: Becaud in Co nato konec oddajanja.

TOREK, 10. septembra: 18.00 Walter in Connie - 18.20 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Holandija in voda - 18.56 Reklama - 19.00 Mathias Wiemann pripoveduje... nato „Odrasli so proti temu“ - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Obzorja - 21.00 Za umor ni oprostilnega pisma - 23.15 Čas v sliki in konec programa.

SREDA, 11. septembra: Program za delavce: 11.00 Za umor ni oprostilnega pisma - 13.15 Športpanorama - 17.00 Za otroke od 6. leta: Gašperček in

morski razbojnik - 17.35 Za mladino od 11. leta: Lessie - 18.00 Za družino: Šah za vse - 18.20 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Kultura - aktualna - 18.56 Reklama - 19.00 Tammy - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Frank Sinatra Show - 21.15 Meščanski pogovori - nato konec programa.

ČETRTEK, 12. septembra: 18.00 Benevenuti in Italia - 18.20 Lahko noč oddaja za najmanjše - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Športni kalajdoskop - 18.56 Reklama - 19.00 Dezernat M - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.00 Madame sans gene, komedija - 21.30 Reklama - 21.35 Čas v sliki - 21.45 Dynamit tonight - konec programa.

Televizija Ljubljana

PETEK, 6. IX.: 9.35 TV v šoli - 14.45 TV v šoli - 18.30 Tiktak: Zaba v črnlniku - 18.45 Beethoven, Schubert - oddaja iz cikla - Zapojte z nami - 19.05 Tuj kulturni film - 19.35 Niso samo rože rdeče - 19.55 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.35 Celovečerni film - Poročila - Simfonični koncert.

SOBOTA, 7. IX.: 9.35 TV v šoli - 18.30 Disneyev svet - 19.20 S kamero po svetu - 19.45 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.35 Zabavno glasbena oddaja - 21.35 Karavana zapravljivčkov - 22.10 Osvajalci - serijski film - 23.10 TV kažipot - 23.30 Poročila.

NEDELJA, 8. IX.: 9.30 Dobro nedeljo voščimo - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Disneyev svet - 11.35 Film za otroke - 12.00 Nedeljska TV konferenca - 15.30 TV kažipot - 15.50 Budimpešta: Nogomet Madžarska-Avstrija - 16.45 Propagandna oddaja 17.00 Nadaljevanje nogometnega prenosa - 17.50 Poročila - 17.55 Folklorni festival v Kopru - II. del - 18.50 Cikcak - 19.10 Serijski film -

20.00 TV dnevnik - 20.45 Vijavaja - 20.50 Zabavno glasbena oddaja - 21.50 Športni pregled - 22.20 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 9. IX.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Ruščina - 14.45 TV v šoli - 15.50 Ruščina - 16.10 Angleščina - 16.45 Madžarski TV pregled - 17.00 Poročila - 17.05 Mali svet - oddaja za otroke - 17.30 Poljudno znanstveni film - 17.55 Po Sloveniji - 18.20 Propagandna medigra - 18.25 Slovenščina: Velika začetnica - 18.50 Reportaža - 19.20 Vokalno instrumentalni solisti: Karel Gott - 19.50 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.35 Torinova mati - 21.35 Koncert resne glasbe - 21.55 Poročila.

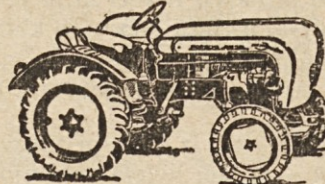
TOREK, 10. IX.: 9.35 TV v šoli - 10.40 Angleščina - 14.45 TV v šoli - 15.50 Angleščina - 16.40 Francoščina - 17.45 Kljukčeve dogodivščine - lutkovna serija - 18.15 Obrežje - 18.35 Filmski mozaik - 19.05 V središču pozornosti - 19.55 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.40 Celovečerni film - Kulturne diagonale - Poročila.

SREDA, 11. IX.: 17.05 Madžarski TV pregled - 17.20 Poročila - 17.25 Oddaja za otroke - 17.45 Kje je, kaj je - 18.00 Pisani trak - 18.20 Združenje radovednežev - 19.05 Zabavno glasbena oddaja - 19.45 TV prospekt - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.35 Opera - 21.35 Serijski film - 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 12. IX.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Nemščina - 11.00 Angleščina - 14.45 TV v šoli - 15.40 Nemščina - 16.40 Poročila - 16.45 Tiktak: Muca copatarica - 17.00 Pionirski TV dnevnik - 17.30 Velesejmski TV biro - 18.00 Po Sloveniji - 19.15 Propagandna medigra - 18.20 V narodnem ritmu - 18.45 Po sledih napredka - 19.05 Zabavno glasbena oddaja - 19.45 Cikcak - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Vijavaja - 20.35 Dramatiziran roman - 21.35 Glasbena oddaja - 22.00 Aktualni razgovori - Poročila.

Johan Lomšek strokovno podjetje

Št. Lipš, Tihaja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246

vam nudi po zelo ugodnih cenah in plačilnih pogojih:

kolesa in mopede - pralne stroje - radioaparate - televizorje - šivalne stroje - štedilnike - betonske mešalce - motorne žage - traktorje z vsemi potrebnimi priključki kot - pluge - brane - obračalnike in grablje - Hatzenbichler-kombinatorje in sadilce za krompir - sejalne stroje - trosilce za umetna gnojila - škropilnice ter - motorne kosilnice - silo-rezalce - parilne kotle - molzne stroje - kotle za kuhanje žganja - sadne stiskalnice - kakor tudi še vse za vas potrebne stroje - orodja in nadomestne dele.